

Kunst in een lege kerk, over de wereld na de coronacrisis

TENTOONSTELLING De Oude Kerk en tijdschrift *Mister Motley* vroegen kunstenaars met een korte video te reflecteren op de wereld na de coronacrisis.

Op de website van kunstmagazine *Mister Motley* zette kunstenaar Semâ Bekirovi een verwijzing naar een video uit 2016 op YouTube. 'Owners Watched Fort McMurray Home Burn to Ground Over iPhone' staat eronder. Onbewogen registreert een beveiligingscamera wat er gebeurt. Achter het raam links zijn rode en gele vlammen te zien. De ruiten breken. Het onderschrift klopt niet helemaal. De kamer vult zich met rook zodat de verwoesting onzichtbaar blijft. En wanneer zou die camera het zelf begeven?

Het is een sprakeloos makend filmpje, zo onaangedaan dat hij juist zwanger van betekenis lijkt, zoals

veel goede kunst. Het vuur is buiten, binnen lijkt er lang niets te veranderen. Ik kwam het tegen toen ik op de site naar informatie zocht over *The World After*, een programma dat *Mister Motley* samen met de Oude Kerk in Amsterdam opzette. De titel is afkomstig van een essay dat de Israëlische historicus Yuval Noah Harari in maart 2020 publiceerde. „Yes, the storm will pass, humankind will survive, most of us will still be alive – but we will inhabit a different world.” Sinds het begin van de coronacrisis vroegen de twee organisaties kunstenaars met een korte video te reflecteren op de wereld na de coronacrisis. Zal de relatie tussen mens en natuur veranderen? Is het

Antropoceen alweer voorbij?

Zestien films zijn nu in de Kerk te zien, al valt dat niet meteen op. De kerk is zo overweldigend leeg als altijd, de kunstenaars tonen hun commentaar vooral aan de randen van het gebouw, in zijkamertjes en nissen. Naambordjes ontbreken, met een bij de ingang verkrijgbare plattegrond kun je de werken lokaliseren. Dan vind je bijvoorbeeld de beroemde tekening van Leonardo da Vinci van de Vitruviusman, die Marinus Boezem door planten laat overwoekeren. Of een filmpje waarop Sarah van Sonsbeeck zwaait met haar wereldvlag, waarop ze de kleuren die voor de vlaggen van alle landen worden gebruikt samen brengt en in

elkaar over laat vloeien.

De meeste kunstenaars die aan *The World After* meedoen, exposeerden al eerder in de Oude Kerk. Bij alle verschillen vallen ook overeen-

komsten tussen de deelnemers op. Ze lijken zich vaak van een soort lyrisch conceptualisme te bedienen. De IJslandse Smári Róbertsson liet vorig jaar bijvoorbeeld de klok bo-

venin het orgel van de kerk elf weken lang iedere minuut een etmaal terugdraaien, tot voorbij het moment dat hij gemaakt was in 1724. Nu toont hij in het koor twee vi-

deo's waarin een klok rondgedraaid wordt.

Hans van Houwelingen wisselt daarentegen beelden van coronapatiënten aan beademingsappara-

Smári Róbertsson: *Absolute Time and Relative Time*, 2020

FOTO FABIAN LANDEWEE

tuur af met opnames van Russische astronauten en de lancering van de eerste spoetnik. Zou het virus door de Russen al in 1957 door de communisten de ruimte in zijn geschoten en keert het nu naar aarde terug? Een poëtische parodie op allerlei viruswaanzen en fake news.

De kerk is toch niet helemaal leeg gebleven. In de grote ruimte zijn twee cirkels afgebakend door dunne houten muren. Ook in deze beschutting worden video's vertoond. Een daarvan is van Germaine Kruijff, een film waarin een Balinese hogepriesteres in het Sanskriet citaten over oneindigheid voorleest, van onder meer Einstein, Malevich en Emily Dickinson. Het werk heet *A square without corners*, een beschrijving van oneindigheid uit een Chinees spreekwoord. Volgens Kruijff onderzoekt ze in dit werk „de afwezigheid van vaste betekenis en het spirituele gevolg daarvan”. Dat klinkt vaag en dat is vaag, maar tijdens het kijken is het dat niet, zoals een blauwe lucht niet vaag is. Maar misschien verandert die ook nog wel van betekenis in de wereld hierna.

Bianca Stigter

The World After. Oude Kerk, Amsterdam. T/m 2 jan. 2021. Inl: oude-kerk.nl.